MINISTERUL DE INTERNE

DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI

ASPECTE ACTUALE ȘI MUTAȚII ÎN ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE SERVICIILE DE SPIONAJ STRĂINE ÎMPOTRIVA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. SARCINI CE REVIN APARATULUI DE CONTRASPIONAJ PRIVIND CUNOAȘTEREA ȘI NEUTRALIZAREA ACȚIUNILOR ACESTORA

C.I.D. — EDITORIAL

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI

STRICT SECRET
Numai pentru uzul **cadrelor** de securitate din unitățile (compartimentele) operative, speciale și de cercetare penală.

ASPECTE ACTUALE ȘI MUTAȚII ÎN ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE SERVICIILE DE SPIONAJ STRĂINE ÎMPOTRIVA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. SARCINI CE REVIN APARATULUI DE CONTRASPIONAJ PRIVIND CUNOAȘTEREA ȘI NEUTRALIZAREA ACȚIUNILOR ACESTORA

Nr. 896

C.I.D. — EDITORIAL

Material elaborat de un colectiv condus de șeful Direcției a III-a, general-maior MORTOIU AURELIAN

Capitolul I

Succintă prezentare a situației internaționale. Rolul serviciilor secrete în contextul acesteia

ÎN RAPORTUL PREZENTAT LA cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, sublinia că „în viața internațională s-a ajuns la o încordare fără precedent. Se poate spune că, nicicînd de la terminarea celui de-al doilea război mondial, omenirea nu s-a aflat într-o asemenea situație de încordare, de creștere a pericolului unui nou război mondial, care, inevitabil, ar duce la o catastrofă nucleară. A continuat politica de menținere și împărțire a lumii în sfere de influență".

Aceste aprecieri își păstrează perfect valabilitatea, astfel că, la Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile muncii organizatorice de partid și politico-ideologice, din iunie 1988, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU preciza: „Pașii spre destindere nu au schimbat raportul de forțe și nu au înlăturat pericolul pentru însăși existența vieții pe planeta noastră".

Manifestările politicii de forță — inclusiv acțiunile militare de proporții — și încălcarea independenței și suveranității unor state și popoare afectează serios climatul internațional și creează grave pericole la adresa păcii mondiale.

Așa cum rezultă dintr-o serie de evenimente istorice, situațiile de tensiune internațională sînt însoțite — și de multe

ori precedate — de intensificarea activităţii serviciilor de spionaj.

Această realitate se suprapune unei tendinţe care — mai ales după cel de-al doilea război mondial — a cunoscut o permanentă evoluţie : sporirea continuă a rolului serviciilor secrete în procesul decizional al marilor puteri, dar şi al celorlalte state. În prezent tot mai multe state — în primul rînd cele ce luptă pentru menţinerea şi extinderea sferelor de influenţă — au integrat atît de organic serviciile de spionaj în mecanismul guvernamental, încît contribuţia lor este esenţială pentru deciziile la nivel înalt, mai ales în ceea ce priveşte domeniul relaţiilor externe. Hotărîrile majore în domeniile politic, economic sau strategic se bazează într-o măsură tot mai mare pe informaţii secrete. În concepţia Administraţiei americane „actul guvernării şi evitarea războiului depind de cunoaşterea în detaliu a adversarului. Această necesitate este astăzi mai acută ; problemele financiare internaţionale, cele energetice şi proliferarea armelor nucleare — toate presupun stăpînirea domeniului informaţiilor“.

În majoritatea statelor occidentale s-au luat măsuri de sporire a rolului şi eficienţei serviciilor secrete. De exemplu, în cazul C.I.A., concomitent cu creşterea considerabilă a alocaţiei bugetare au sporit competenţele organelor informative şi s-a redus drastic controlul din partea Congresului american. De asemenea, C.I.A. poate să se infiltreze în organizaţii şi partide politice, a redobîndit „dreptul“ de a pune în circulaţie informaţii ce pot duce la compromiterea unor persoane şi de „a cerceta orice acţiuni care au legătură cu străinătatea“. C.I.A. a căpătat independenţă mai mare în ceea ce priveşte efectuarea de „operaţiuni secrete împotriva guvernelor altor ţări“.

În complicata structură a organelor de informaţii vest-germane a apărut un nou organism de spionaj, ca urmare a „mutaţiilor apărute în viaţa internaţională“ ; obiectul activităţii sale îl constituie culegerea şi evaluarea informaţiilor militare. La conducerea mai multor organe de informaţii vest-germane au fost numite cadre cu experienţă diplomatică sau parlamentară, cu o largă viziune politică, iar secţiile care se ocupă de România şi-au mărit efectivele.

Serviciile secrete franceze s-au reorganizat, urmărindu-se sporirea eficienţei lor, delimitarea mai clară a competenţelor

şi îmbunătăţirea cooperării dintre ele, inclusiv suplinirea unora de către altele în situaţii deosebite.

Schimbări semnificative au avut ori au loc şi în cadrul serviciilor de spionaj ale Italiei, Canadei, Japoniei, precum şi în cazul celor aparţinînd unor state europene mici. De exemplu, cel al Greciei s-a reorganizat după modelul C.I.A., preluînd unele elemente şi din modul de lucru al spionajului francez, iar cadrele sale au primit statut militar.

Fără să fi fost reorganizat, serviciul de informaţii al Marii Britanii a primit dispoziţii ferme din partea guvernului să-şi intensifice activitatea împotriva ţărilor socialiste. De asemenea, a devenit mai activă munca informativă a serviciilor de spionaj aparţinînd unor state arabe, asiatice ori latino-americane, care în trecut nu acordau o atenţie deosebită ţării noastre.

Un alt indiciu privind sporirea importanţei serviciilor secrete îl constituie faptul că în tot mai multe state acestea sînt subordonate direct primului-ministru sau, în unele cazuri, chiar preşedintelui ţării.

Paralel cu intensificarea activităţii serviciilor de spionaj guvernamentale au fost reactivate ori înfiinţate diferite organe de informaţii „departamentale“, în special în cadrul ministerelor economiei, comerţului exterior sau de externe, iar în mai multe state occidentale se înregistrează o creştere a activităţilor de contraspionaj şi contrainformaţii externe, adesea extinse şi în afara frontierelor naţionale. Astfel, la multe ambasade efectivul ofiţerilor de contrainformaţii a crescut, s-au amplificat şi întărit controalele de securitate şi măsurile de pregătire contrainformativă a diplomaţilor şi membrilor lor de familie. În anumite birouri curăţenia o fac diplomaţii, soţiile sau copiii lor.

La unele ambasade s-a scurtat perioada de şedere la post a diplomaţilor şi s-au elaborat programe de înlocuire treptată a angajaţilor autohtoni cu personal propriu.

A sporit exigenţa în acordarea vizelor solicitate de cetăţeni români pentru călătorii în străinătate. Anumite ambasade solicită consimţămîntul instituţiilor sau firmelor din propria ţară la care se deplasează cetăţenii respectivi.

O atenţie deosebită se acordă românilor stabiliţi ilegal sau legal în străinătate, încercîndu-se mai ales depistarea eventualilor informatori ai organelor de securitate.

De asemenea, ca urmare a prezenței numărului mare de români — specialiști sau cooperanți — în unele țări din lumea a treia, statele respective și-au creat organisme noi de contraspionaj, care se ocupă în principal de supravegherea lor. Amploarea acestor preocupări este evidențiată și de faptul că unele servicii secrete au trimis în țara noastră cadre și agenți cu sarcina de a culege informații despre respectivii specialiști sau cooperanți români, de la domiciliile ori din cercul lor de rude și relații, în vederea completării și verificării datelor ce le dețineau despre cei în cauză.

În afară de evoluțiile înregistrate pe plan național, se constată o tendință ascendentă de coordonare a activității serviciilor de informații și a celor de contraspionaj la nivelul alianțelor multilaterale sau pe formule bilaterale. Pe structurile politico-militare ale N.A.T.O. au fost grefate organisme de informații, atît pe lîngă cartierul general al acestuia, cît și pe lîngă comandamentele ce corespund unor virtuale teatre regionale de operații în cazul unui conflict de proporții. Paralel cu activitatea acestora, periodic — urmînd exemplul contactelor miniștrilor apărării și ai afacerilor externe din țările N.A.T.O. — au loc întîlniri ale șefilor organelor de informații și contraspionaj din statele respective, în cursul cărora se fac schimburi de informații și se inițiază acțiuni concertate împotriva țărilor socialiste. De exemplu, la o astfel de reuniune s-au hotărît : intensificarea activităților informative împotriva statelor socialiste și diversificarea acțiunilor de compromitere a intereselor și prestigiului acestora, recomandîndu-se, între altele, folosirea pe scară mai largă a agenților dubli infiltrați pe lîngă cetățeni ai statelor socialiste aflați în diferite misiuni în exterior.

Acțiuni de coordonare și cooperare se înregistrează și în problematica activităților de contraspionaj, la reuniunile de genul celor menționate dezbătîndu-se căile și modalitățile de depistare a cadrelor și agenților serviciilor secrete adverse.

De menționat, de asemenea, că din analiza de ansamblu a datelor obținute de organele de securitate rezultă că în activitatea de informații și, respectiv, de contraspionaj se folosește la o scară fără precedent dezinformarea, atît în acțiuni concrete limitate, cît și în probleme complexe, de mare anvergură.

Capitolul II

Aspecte actuale și mutații privid modul de lucru și direcțiile de acțiune ale serviciilor de spionaj care desfășoară activitate împotriva R. S. România

SITUAȚIA INTERNAȚIONALĂ ACtuală, creșterea fără precedent a rolului serviciilor de informații în elaborarea politicii externe a tot mai multor țări și sporirea gradului de implicare a acestora în relațiile interstatale au avut, în mod firesc, efecte semnificative și în ceea ce privește fondul acțiunilor lor, astfel :

1. **În concepția de lucru** se remarcă următoarele elemente și tendințe — unele noi — ca :

a) Tot mai multe servicii de informații adoptă procedee din arsenalul **spionajului total,** prin care încearcă să cuprindă, în mod sistematic și organizat, obiectivele vizate ; pe lîngă faptul că planurile de căutare a informațiilor, în baza cărora acționează, urmăresc să asigure „acoperirea" integrală a principalelor sectoare și activități, cadrele unor servicii de spionaj au împărțit țara noastră în „zone de responsabilitate", repartizate pe agenți. Această concepție rezultă cel mai clar din modul cum acționează serviciile de spionaj american, vest-german, francez, englez și japonez.

Un alt aspect al spionajului total îl constituie faptul că anumite servicii de informații — pe lîngă acțiunile desfășurate pe teritoriul țării noastre și al propriilor țări — întreprind acțiuni împotriva Republicii Socialiste România practic oriunde este posibil. Astfel, la toate ambasadele americane și organis-

mele în care S.U.A. au reprezentanți permanenți, indiferent de țara unde își au sediul, funcționează, în mod acoperit, cadre de spionaj cu atribuții vizînd statele socialiste, inclusiv cu sarcini de a recruta agenți din rîndul cetățenilor români aflați în țările respective la post ori în altă calitate. Serviciile de spionaj acționează intens împotriva Republicii Socialiste România, mai ales pe teritoriul statelor neutre. De exemplu, la Viena există filiale pentru Europa de Est ale mai multor organisme americane cu atribuții externe, inclusiv ale serviciilor de informații. Ca urmare, acțiuni ale spionajului american împotriva Republicii Socialiste România au avut și pot avea loc în orice zonă a lumii unde există cetățeni români sau interese ale țării noastre. Cadre ale spionajului american au fost identificate în lagăre de fugari din Europa, în porturi sau în apropierea unor colonii de români aflați la post, ca specialiști, muncitori etc. în diferite țări. Deși la scară mai redusă, și serviciile de spionaj englez, vest-german, francez și japonez acționează pe teritoriul altor state împotriva Republicii Socialiste România.

b) Majoritatea serviciilor de informații ale statelor dezvoltate, concomitent cu rezolvarea unor sarcini informative imediate, își concep o serie de **acțiuni în perspectivă**. De exemplu : serviciile de spionaj vest-german, francez, italian, acționînd în rîndul persoanelor aflate la documentare, la post ori în altă calitate în țările lor, au în vedere exploatarea lor informativă, recrutarea, dar și crearea în timp a unor „puncte de sprijin" pentru promovarea intereselor țărilor respective.

Se impune a fi reținută practica unor servicii de spionaj ca, după recrutarea unui cetățean român, acesta să fie dirijat (și uneori ajutat) să pătrundă fie în locuri unde se concentrează secrete importante, fie în funcții de decizie, chiar dacă acest lucru durează mai mulți ani.

De asemenea, anumite servicii de spionaj — fără a abandona persoanele din generațiile mai în vîrstă — își concentrează atenția asupra tineretului.

Serviciile de spionaj ale statelor dezvoltate — cunoscînd programul de pregătire în țara noastră a unor tineri din lumea a treia — fac recrutări în rîndul celor ce urmează să vină în Republica Socialistă România, avînd astfel asigurate pe timp de cîțiva ani surse de informare printre studenți și în medii în care aceștia se pot infiltra. Acțiunile respective vizează și perspectiva folosirii lor ulterioare, întrucît în țările

lumii a treia persoanele cu studii superioare ajung relativ repede în funcții de conducere, inclusiv în poziții de vîrf din ierarhia politico-administrativă (mai ales în Africa).

2. **Informațiile căutate** sînt din categoriile cunoscute : social-politice, economice și tehnico-științifice, militare, biografice etc. Desigur, fiecare serviciu de spionaj își stabilește în ceea ce privește țara noastră prioritățile pe etape, în raport cu obiectivele statului căruia îi aparține.

Multe servicii de spionaj caută date privind : poziția României față de anumite probleme sau evenimente importante ; acțiuni politico-diplomatice pe care aceasta le are în vedere, iar, în anumite cazuri, în ce măsură ar fi dispusă să sprijine inițiativele propriilor state ; relații ale Republicii Socialiste România cu alte țări socialiste — în special cele cu care avem frontieră comună — și eventuala influență a unor măsuri și reorientări ce au loc în politica U.R.S.S. ; aspecte privind naționalitățile conlocuitoare, religia, sistematizarea teritoriului, aprovizionarea populației, starea de spirit a anumitor categorii de persoane, rolul sindicatelor etc. De remarcat că, în legătură cu aspectele social-politice interne, se caută nu numai informații secrete, ci chiar și zvonuri, pe care cadre ale serviciilor de spionaj le introduc pe calculator împreună cu alte date referitoare la aceleași probleme.

Sub influența unor fenomene de anvergură internațională, a crescut mult ponderea informațiilor economice căutate de serviciile de spionaj guvernamentale, organismele departamentale de informații sau cele aparținînd unor firme particulare, frecvența cazurilor de spionaj economic înregistrînd o amploare fără precedent. De exemplu, nu întîmplător în Anglia, Japonia și Elveția funcționează de cîtiva ani școli speciale de informații în domeniul economic. În același sens se impune mențiunea că în unele orașe occidentale funcționează „burse" de informații economice, organizate cu concursul serviciilor de spionaj.

Sînt căutate cu precădere date ce ar putea servi la promovarea intereselor economice ale țărilor occidentale respective (ca de exemplu, în domeniile energeticii și materiilor prime de bază sau al activităților economice unde se fac investiții mari). Interesează, de asemenea, date privind exportul României, în vederea acaparării piețelor ce le deținem, a excluderii partenerului român din „zonele tradiționale" de in-

fluență ale marilor puteri și a sabotării intereselor noastre externe.

Serviciile de spionaj ale țărilor dezvoltate au nevoie tot mai mare de informații științifice și, în acest context, pun un accent deosebit pe cele referitoare la rezultatele cercetării fundamentale, întrucît investițiile în acest domeniu, neproducînd beneficii imediate, sînt relativ scăzute în Occident. În plus, obținerea acestui gen de informații este facilitată de faptul că, în multe cazuri, ele nu ajung în faza brevetării sau protejării juridice în alt mod. Pentru obținerea unor astfel de date, serviciile de informații — folosind acoperirea unor firme sau societăți științifice — acordă persoanelor vizate numeroase avantaje aparente : publicarea unor articole în reviste străine, trimiterea de materiale de specialitate sau participarea la simpozioane internaționale. Uneori s-au organizat „concursuri cu premii" pe teme de interes major pentru statele respective, care au obținut astfel o cantitate imensă de informații la un preț derizoriu. Se caută atît rezultate concrete ale cercetărilor, cît și simple idei sau ipoteze științifice — chiar dacă pentru moment sînt neaplicabile în vreun domeniu de activitate.

Unele servicii de spionaj, cu ajutorul datelor obținute, încearcă să anticipeze diverse situații. Astfel, pornind de la simple articole de presă sau cuvîntări ale conducerii statului privind intenția construirii unor mari obiective, cadre și agenți ai spionajului japonez încep deja să caute informații pentru a stabili ce poate oferi Japonia (utilaje, linii de fabricație, acțiuni de cooperare etc.). Același serviciu de spionaj este interesat să stabilească mărfurile cele mai rentabil a fi importate din țara noastră în cadrul afacerilor în contrapartidă.

Serviciile de spionaj ale unor state mari caută informații economice de ansamblu care, în fapt, pot servi unor scopuri politice. De exemplu, un cadru de spionaj occidental vine cu regularitate în Republica Socialistă România de mai multe ori pe an, fotografiază și măsoară culturile de grîu și porumb (înălțimea și densitatea pe metru pătrat) în diferite zone ale țării. Datele astfel culese, coroborate cu cele obținute prin sateliți, facilitează estimarea recoltei țării noastre și influențează politica economică a statului respectiv față de Republica Socialistă România.

În paralel, analiza preocupărilor principalelor servicii de spionaj ce acționează împotriva țării noastre relevă sporirea importanței informațiilor militar-strategice.

Se remarcă preocupările deosebite ale unor cadre de spionaj cu acoperire diplomatică pentru obținerea de informații militare. Astfel, atașații militari ai principalelor state occidentale, pe lîngă faptul că se ocupă personal de culegerea de informații militare, angrenează în această activitate și diplomați din alte sectoare, iar la ambasada unei țări ce face parte din N.A.T.O. au fost trimise cadre ale organismelor de spionaj militar nu numai ca atașați militari, ci și sub acoperirea atașaturii comerciale și a consulatului.

În plus, la culegerea de informații militare sînt atrași tot mai mult și alți străini ce vin în Republica Socialistă România ca turiști, comercianți, lectori sau ziariști.

Sporirea importanței acordate informațiilor militar-strategice este evidențiată și de modul detaliat în care se desfășoară interogarea fugarilor cu privire la obiectivele militare, unitățile unde au făcut armata, cadre pe care le cunosc, spitale militare etc.

O dată cu creșterea numărului și agresivității acțiunilor vizînd obținerea de astfel de informații, se constată că aspectul militar este urmărit inclusiv în contextul culegerii de informații economice (de exemplu, posibilitățile de trecere a unui obiectiv industrial la producția de apărare). El este luat în calcul și în ceea ce privește căile ferate, transportul fluvial, mijloacele de telecomunicații etc. Astfel, unele servicii de spionaj — în primul rînd cel american — au preocupări sistematice pe linia obținerii de informații geografice, hărți (turistice sau de alt gen), ghiduri, monografii ale județelor etc.

Serviciile de spionaj ale mai multor state caută să afle organizarea, sediile, cadrele, metodele și mijloacele folosite de Ministerul de Interne, în special de organele de securitate. Activitate mai intensă pe această linie desfășoară serviciile de informații ale unor state N.A.T.O., precum și cel al Israelului.

Continuînd o practică mai veche, principalele servicii de spionaj caută informații biografice și date de studiu despre persoane cu funcții de decizie pînă la cel mai înalt nivel. Ceea ce se obține din presă și din contactele cu persoane care cunosc astfel de date este consemnat în sisteme de fișe organizate alfabetic și pe domenii, în cadrul majorității ambasadelor străine, elementul de relativă noutate fiind introducerea datelor respective — secrete sau publice — pe calculatoare existente în ambasade. La cele obținute prin surse confidențiale au acces numai diplomații, prin intermediul unor parole. Perso-

nalul român lucrează numai cu date provenite din presă ori comunicări oficiale.

Cu privire la **metodele și mijloacele** muncii de informații, s-au păstrat elemente „clasice", dar au avut loc și evoluții, adaptări și perfecționări importante, respectiv :

a) Acțiunile finalizate în care au fost implicați și cetățeni români confirmă **prioritatea acordată de către serviciile** de **spionaj agenturii**, mijloc ce ține de esența muncii de informații. Deși rezultatele progresului tehnic au fost și sînt folosite în activitatea informativă, chiar și serviciile de spionaj ale statelor aflate în avangarda tehnicii mondiale acționează prioritar pentru a-și crea rețele clandestine. Ele nu au renunțat — și nu pot renunța — la acest mijloc vital pentru activitățile secrete ilegale. Experții occidentali în probleme de spionaj atrag atenția că „s-ar comite o greșeală dacă s-ar crede că rolul rețelelor informative s-ar fi diminuat ori ar fi dispărut. Agenții vor fi necesari și în viitor, dat fiind că nici cel mai bun satelit nu poate fotografia intenții". Referindu-se la impactul tehnologiei moderne asupra muncii de informații, șeful unui serviciu de spionaj din Europa de Vest, evidențiind necesitatea ca „electronica să fie pusă în serviciul spionajului", atrăgea totodată atenția că : „Nu trebuie să ne bizuim orbește pe această orientare. Trebuie să ne gîndim din nou la calitatea omului de a culege informații. Numai el poate să realizeze ceea ce tehnicii îi este imposibil în anumite operații secrete".

Ca urmare, principalele servicii de spionaj ce acționează în Republica Socialistă România urmăresc cu prioritate crearea de agentură în rîndul cetățenilor români. Sînt vizate în primul rînd persoane cu acces la date secrete, care, în virtutea statutului propriu, vin în contact cu străini sau călătoresc în exterior.

Studiul acestora este un proces complex ce se desfășoară în țară și în străinătate, de regulă de mai multe cadre și agenți, iar cele selectate sînt puse în tot felul de situații cu valoare de test, prin care să li se stabilească loialitatea față de patrie, înclinațiile, viciile, nevoile, punctele vulnerabile etc., ce pot constitui baza recrutării. Paralel cu studiul, se încearcă inocularea sau cultivarea sentimentelor filo-franceze, filo-engleze etc., precum și punerea în dependență prin cadouri, burse de studii și alte avantaje, pentru ca, în momentul cînd persoanei vizate i se va cere un „contraserviciu", ca să nu poată refuza.

De obicei, în cazul acestor categorii de persoane, abordarea în vederea recrutării are loc în străinătate, unde se presupune că organele române de contraspionaj au mai puțin control și, pînă la revenirea în țară, candidatul poate depăși „faza critică" (frămîntări, tendința de a se adresa autorităților, de a vorbi familiei, ori de a se sfătui cu diverse cunoștințe).

Astfel, *„Krame"*, cadru al unui serviciu de spionaj occidental, a luat în studiu pe cetățeanul român *„Stoian"*, la care a remarcat manifestări naționaliste, tendințe spre corupție și nemulțumiri, ca urmare a schimbării dintr-o funcție de conducere. L-a cultivat și studiat sistematic, i-a făcut numeroase cadouri pentru el și soție și a început să-l angreneze la activitatea de furnizare a unor informații nedestinate publicității. Cînd a apreciat că sînt pregătite condițiile, *„Krame"* a aranjat ca *„Stoian"* să fie invitat la un congres în străinătate unde, încă în primele zile, l-a prezentat unui superior al său, care a definitivat recrutarea cetățeanului român.

Cu ocazia unor întîlniri succesive, *„Stoian"* a fost instruit temeinic asupra liniei de conduită și modului de îndeplinire a sarcinilor, i s-a fixat sistemul de legătură și modalitatea de remunerare.

Asupra lui *„Vasile"*, administrator la o reprezentanță română din exterior, cadrul de informații care l-a punctat a acționat inițial oferindu-i facilități privind obținerea unor materiale, permise de intrare în diferite zone și, treptat, l-a angrenat în activități ilicite de drept comun și apoi de natură informativă.

Deși pentru recrutare se acționează cu predilecție în exterior, au fost și cazuri cînd diverși cetățeni români, după un studiu temeinic, au fost abordați în acest scop și pe teritoriul țării noastre.

Uneori, candidații la recrutare sînt aduși, în mod artificial, în criză de bani sau în alte situații dificile. De exemplu, un cadru de spionaj — după ce luase cunoștință de lamentările unor parteneri de discuții români că nu le ajung banii, că ar dori să-și cumpere mașină etc. — i-a invitat într-o seară la un local aflat la o oarecare distanță de București și, în mod deliberat, a prelungit petrecerea pînă la o oră la care mijloacele de transport în comun nu mai funcționau, iar cei doi invitați au constatat că nu aveau bani să cheme un taximetru din București. Străinul le-a oferit cîte 300 lei ; ulterior, numai unul din ei a restituit banii și, din acel moment, străinul a început să-l „subvenționeze" cu regularitate pe celălalt cu sume

fixe. După ce l-a pus în dependență, i-a cerut să desfășoare acțiuni ce ar fi adus serioase prejudicii statului român.

Într-o altă situație, un cadru și un agent de spionaj, aflați în țara noastră sub acoperire de doctoranzi, sesizînd că *„Relu"* — cetățean român vizat de ei în vederea atragerii la acțiuni ostile — era pasionat de jocuri de noroc, l-au antrenat sistematic la astfel de jocuri, permițîndu-i să cîștige cu regularitate sume relativ mici. Într-o zi, cînd aceștia știau că *„Relu"* avea asupra sa o mare sumă de bani (contravaloarea unei mașini) care însă nu erau ai săi, l-au provocat la jocul de noroc obișnuit, ocazie cu care *„Relu"* a pierdut în cîteva ore circa 40.000 lei. Disperat, acesta a solicitat să fie împrumutat cu suma pierdută, afirmînd că „face orice" pentru asta. În situația respectivă s-a „tratat deschis", solicitîndu-i-se furnizarea sistematică de informații.

Uneori, în străinătate, se însceneazã implicarea celor vizați pentru recrutare în furturi sau compromiterea lor în alt mod (încît acesta este pus fără menajamente în fața alternativei de a colabora sau de a-și rata cariera). În astfel de situații, persoanele respective sînt tratate cu brutalitate, șantajate și amenințate, mai frecvent procedînd astfel serviciile de spionaj francez, englez, turc și ale unor state arabe.

În cazul specialistului român *„Radu"*, aflat pe un șantier dintr-o țară din Orientul Mijlociu, luat în studiu pentru recrutare de un serviciu de informații, a fost folosit un agent autohton, care l-a antrenat în afaceri ilicite cu mărfuri deficitare pe piața locală, organizîndu-se prinderea lui în flagrant. I s-a propus direct colaborarea în schimbul „discreției", însă ancheta a durat prea mult și colegii lui *„Radu"* s-au alertat de absența acestuia.

În situația persoanelor recrutate se acordă o atenție deosebită liniei de conduită. Agentura este instruită „să nu creeze probleme" ce ar putea atrage atenția contraspionajului ; să „respecte riguros" regulile privind relațiile cu străinii și apărarea secretului de stat. E vorba, desigur, de respectarea formală a regulilor privind circulația documentelor, înregistrarea lor etc., în vederea creării unei imagini de corectitudine, la adăpostul căreia să poată realiza trădarea.

Contactele cu agenții sînt pe deplin conspirate și, în multe situații, se adoptă sistemul legăturii impersonale. Întîlnirile au loc, de regulă, în exterior ; cînd sînt organizate în țară, măsurile de precauție sînt extreme. De exemplu, pentru a întîlni un agent cîteva minute într-un hotel, *„Dinu"*, cadru de informații, a efectuat o deplasare de mai multe zile în diferite orașe din țară, a solicitat audiențe și a desfășurat alte activități de acoperire. Alteori, pentru a realiza întîlniri, acesta a plecat discret în timpul recepțiilor ori în pauzele spectacolelor la care participa.

Modalitățile de remunerare a agenturii sînt foarte diverse : bani (inclusiv valută depusă în conturi în exterior), colete substanțiale „de la rude", excursii subvenționate sau editarea unor lucrări în exterior. De remarcat că, indiferent de valoarea lor, primele informații sînt, de regulă, foarte bine plătite, pentru a stimula angrenarea agenților în muncă. De exemplu, candidatului *„Ganea"* i s-au plătit sute de mărci pentru unele „studii" și alte materiale practic fără valoare. Din analiza cazului s-a tras concluzia că, în această fază, scopul procedeului era să-l obișnuiască pe *„Ganea"* să dea materiale scrise și să semneze chitanțe pentru primirea banilor.

Se accentuează tendința de folosire a cetățenilor unor terțe țări. Cazurile cele mai frecvente, pînă în prezent, au avut în vedere persoane din fostele colonii. Dar și serviciile de informații ale S.U.A. folosesc ca agenți cetățeni ai unor state din lumea a treia, în special din America Latină. Sînt, de asemenea, situații cînd cetățeni ai unor țări europene mici lucrează pentru puteri mai mari, iar unii din țările neutre pentru diverse alte state ; de altfel, reprezentanții serviciilor de informații ale celor 3 țări europene cu statut de neutralitate (Austria, Elveția, Suedia) participă, ca invitați, la aproape toate întrunirile șefilor serviciilor secrete ale N.A.T.O. (întrucît sînt „limitrofe alianței"), formă subtilă de atragere a lor în sfera de interese informative ale statelor din pactul nord-atlantic.

Pe formule de excepție, s-au întîlnit și tendințe inverse, mai ales în cazul spionajului israelian, care uneori folosește cetățeni ai altor state, de naționalitate evrei, pentru acțiuni de informații sau de influență. În acest mod a fost folosit de spionajul israelian cetățeanul olandez *„Sagen"*, care desfășura activitate de informații în patru țări socialiste europene. De fiecare dată, la intrarea în țară, acesta trecea prin Israel.

b) În munca de informații se înregistrează **o creștere relativă a importanței mijloacelor și procedeelor tehnico-științifice.** Aceasta nu contravine ideii privind prioritatea acordată rețelei, ci mai curînd o completează, mai ales că mijloacele respective sînt folosite și de elemente trădătoare pentru a culege și transmite informații. De exemplu, un agent a fost

dotat cu aparatură de emisie-recepție și instruit să o poarte asupra sa la tratative ori la alte discuții, pentru a nu scăpa aspecte importante. În timp ce agentul se afla cu aparatul de emisie asupra lui — camuflat in ceas și în permanență în emisie — spionul înregistra discuția din apropiere.

Unele cadre de informații folosesc aparatură de recepție perfecționată pentru a intercepta traficul radio al unor unități militare. De asemenea, sînt folosite aparate foto de mare performanță, ce permit fotografierea obiectivelor de la mare distanță, fără ca diplomații-spioni să intre în zone interzise, precum și aparatură portabilă cu infraroșii, ultrasunete sau raze X, instalată în autoturismele cu care trec prin fața unităților militare.

Aparatura electronică sofisticată este folosită și pentru legătura impersonală (inclusiv aparate de emisie-recepție programate, montate în mașini parcate una în apropierea celeilalte, prin care se transmit mesaje de spionaj).

c) Sînt folosite în continuare și **alte metode și procedee** cunoscute, dar în cazul unor servicii de informații au intervenit elemente noi.

Astfel, s-a diversificat mult tehnica solicitării de informații prin chestionare. De exemplu, unele cadre și agenți ai spionajului japonez obișnuiesc să lase chestionare la organele de protocol pe unde trec — unele cu peste 100 întrebări — cu precizarea că „nu se supără" dacă nu primesc răspunsuri la toate întrebările. În anumite cazuri, conținutul de spionaj este foarte evident. Se cer, de pildă, date despre adîncimea apei în porturi, direcția curenților, viteza vîntului în diferite anotimpuri etc.

S-a intensificat folosirea acțiunilor protocolare care facilitează contactarea unor „candidați" și obținerea de informații. S-au înmulțit recepțiile „specializate", la care participă cetățeni români din anumite domenii. Situația cea mai tipică se înregistrează la ambasada R. F. Germania, care organizează așa-numitele „seri de bere". Inițial, la acestea participa numai personalul din sistemul comerțului exterior; în prezent, procedeul s-a extins asupra domeniilor presei, culturii și altora. Dar, indiferent de profilul „serii de bere", la recepție iau parte cadre de spionaj din toate secțiile ambasadei, inclusiv atașații militari.

Se continuă folosirea unor acțiuni cu număr restrîns de invitați, cu sau fără soții, cu locuri prestabilite. De asemenea,

sînt organizate reuniuni cu ocazia venirii în țară a unor așa-zise persoane oficiale, a căror activitate este însă nesemnificativă în planul relațiilor bilaterale. Sub acest pretext, se adresează invitații unui număr mare de cetățeni români din diferite sectoare de activitate.

În anumite cazuri astfel de recepții se desfășoară aparent fără vreun interes operativ, de fapt, cele mai semnificative momente (comunicări importante sau chiar transmiterea unor materiale) realizîndu-se la plecare, la garderobă sau în discuția „amabilă" de rămas bun.

d) Se constată o preocupare crescîndă pentru **acoperirea cadrelor, conspirarea și securitatea acțiunilor de informații,** preocupare ce se regăsește pe mai multe planuri:

În ceea ce privește acoperirile folosite, ele sînt în general cele cunoscute, dar și aici sînt mutații notabile. De exemplu, sînt tot mai multe cazuri cînd cadre și agenți cu acoperire diplomatică vin cu un astfel de pașaport doar cîteva zile. Persoanele în cauză nu sînt diplomați de carieră, dar folosesc imunitatea pentru a desfășura activități de informații de scurtă durată, în condiții de risc minim.

Ambasadele principalelor state capitaliste sînt organizate pe principiul rezidențelor de informații și tematica de informații a serviciilor de spionaj este difuzată tuturor diplomaților.

Unele servicii de spionaj angrenează în această activitate și cadre aflate la post în alte state. Astfel acționează în special serviciile de informații american, francez, englez, olandez etc. Mai multe cadre ale serviciilor de spionaj menționate, acreditate la Budapesta, Praga și Varșovia au prospectat județe din Transilvania, au efectuat contacte neoficiale cu cetățeni români, au încercat să culeagă informații privind situația naționalității conlocuitoare maghiare și au vizitat biserici catolice, reformate, franciscane și alte edificii considerate de elementele ostile ca „reprezentative pentru cultura maghiară din Transilvania".

Inițial, diplomații respectivi au solicitat întrevederi cu oficialitățile locale chiar la conducerea M.A.E., dar, după ce li s-a refuzat acest lucru, au început să recurgă la viza turistică. Unul dintre aceștia a pretins că-și petrece o parte a concediului în țara noastră, dar a vizitat în condiții suspecte diferite adrese, contactînd persoane de origine maghiară.

O altă tendință, care se accentuează în ultimul timp, constă într-o ușoară deplasare a ponderii spre acoperirile neoficiale. Ca urmare a unor cazuri din ultimii ani — mai ales din cauza implicațiilor politice —, unele servicii de spionaj folosesc tot mai mult acoperiri ce angajează în mai mică măsură statele respective: lectori, doctoranzi, cercetători, ziariști, comercianți, emisari cultici, reprezentanți ai diferitelor asociații etc. și, îndeosebi, turiști individuali. Aceștia sînt folosiți atît pentru acțiuni complexe de informații, cît și pentru curierat sau alte misiuni de scurtă durată. Din această categorie au fost identificați mulți suspecți care vin în țară pentru 2—3 zile sau chiar pentru cîteva ore, uneori cu mijloace de transport diferite (inclusiv cu autostopul) căutînd să evite cadrul turismului organizat, pentru a li se pierde urma.

Există o grijă deosebită pentru ca acoperirile cadrelor (indiferent care sînt acestea) și acțiunilor de informații să fie solide și să reziste la verificări. Astfel, un spion care acționează sub acoperire de comerciant face efectiv comerț ; cadrul sau agentul care vine ca cercetător desfășoară o foarte conștiincioasă muncă de cercetare, ceea ce face inoperant criteriul mai vechi (de selecție) potrivit căruia una din suspiciuni ar consta în incompetența persoanei respective în domeniul în care pretinde că lucrează. Preocuparea pentru acoperire este vizibilă atît la structuri superioare — astfel că o instituție pe care „o reprezintă" spionajul există efectiv și poate fi verificată —, precum și la nivelul acțiunilor concrete, cînd, de exemplu, pentru a masca o întîlnire suspectă, spionul are întotdeauna și un pretext verificabil, aparent inofensiv și plauzibil. Uneori se merge pînă acolo încît o operație secretă importantă se acoperă cu o altă acțiune care să pară suficient de suspectă organelor de contraspionaj, pentru a fi acceptată ca explicație. De exemplu, un diplomat-spion cu soția au pornit pe jos, s-au „autoverificat" și au vizitat o persoană, lăsînd impresia că aceasta îi interesează în mod deosebit. În timpul urmăririi străinilor s-a remarcat un detaliu a cărui [illegible] a fost înțeleasă ulterior : la apropierea de adresa respectivă, soția diplomatului a schimbat poziția [illegible] blocul în cauză. Verificările ulterioare au stabilit că [illegible] mobilului existau condiții excelente [illegible] și că acțiunea [illegible] în scop [illegible] apropiere, [illegible] fusese doar o acoperire.

Uneori, pentru conspirarea legăturii se iau măsuri care să surprindă organele de contraspionaj. Astfel, agentul unui serviciu de informații occidental, trimis cu sarcina de a contacta un cetățean român, pentru a scăpa de filaj, a intrat într-un bloc și, urcînd pe acoperiș, a coborît pe altă scară, ceea ce dovedește cît de bine fusese studiat anterior traseul respectiv.

De altfel, pe lîngă folosirea unor sisteme complicate și sigure de legătură impersonală, s-a perfecționat foarte mult legătura personală. Au fost cazuri cînd informațiile s-au transmis în timpul tratativelor, în lift sau pe coridoare, acțiunea intrînd, pentru scurt timp, în unghiul mort al unui eventual filaj interior. Pentru scoaterea sau introducerea de date și informații secrete, unele servicii de spionaj au amenajat în autoturisme ascunzători foarte bine mascate, care nu se deschid decît prin comandă electronică. De asemenea, pentru scoaterea sau introducerea unor materiale de spionaj se utilizează posibilitățile navigației fluviale internaționale pe Dunăre.

În realizarea unor astfel de acțiuni, cadrele și agenții de spionaj dovedesc ingeniozitate practic nelimitată. De exemplu : un cadru de spionaj care acționează sub acoperire diplomatică la ambasada unui stat membru al N.A.T.O. obișnuia să plece la întîlnirea cu o legătură suspectă în pauzele de meci ori în alte condiții, cînd filajul se aștepta cel mai puțin, parcurgea o distanță cu mașina, o parca și, după intense autoverificări, mergînd pe jos, era luat în alt autoturism de legătura sa. Întîlnirea propriu-zisă avea loc în locuința unei terțe persoane — o adevărată casă de întîlniri — care îi dăduse străinului cheia pentru a se întîlni cu cineva, fără a ști cu cine și de ce.

Un alt cadru de spionaj N.A.T.O. și-a cumpărat un autoturism de teren ARO, cu care circula fără a atrage atenția. Mai multe cadre sau agenți au îndeplinit misiuni de spionaj folosind mașini închiriate sau împrumutate de la studenți străini sau chiar de la cetățeni români ; unii au venit cu mașini închiriate de la oficiile de turism din R. P. Ungară.

Într-o altă situație, doi diplomați-spioni au plecat la o întîlnire cu autoturismul și au fost filați în același mod. Apoi au coborît și au mers un timp pe jos ; filajul a procedat la fel. La un moment dat, pe o porțiune mai liberă a străzii, cei doi străini — îmbrăcați într-o ținută sportivă — au luat-o la fugă ; filajul n-a putut face la fel, pentru că s-ar fi deconspirat.

Numai un concurs de împrejurări a facilitat stabilirea adresei vizate de cei doi diplomați.

Există și situații cînd cadre sau agenți de spionaj — cetățeni străini — folosesc îmbrăcăminte de producție românească pentru a nu atrage atenția asupra lor în timpul unor acțiuni.

Se constată, de asemenea, tendința de a folosi tot mai mult femeile în îndeplinirea unor misiuni complexe de spionaj. Există date pe mai multe linii de muncă privind folosirea acestora pentru curierat, contactare a unor legături, introducerea sau scoaterea clandestină de materiale și alte misiuni cu grad ridicat de pericol.

A crescut numărul femeilor agenți sau cadre de spionaj trimise în Republica Socialistă România sub acoperire diplomatică. La unele ambasade, ele au preluat rolul de rezidenți.

e) S-au înregistrat mutații și în formarea și pregătirea cadrelor de informații. Pe lîngă aspectele cunoscute (învățarea limbii, istoriei, obiceiurilor etc.), au apărut altele noi, astfel :

— unele servicii de spionaj își trimit cadrele sau agenții în România, mai întîi ca „studenți" ; după aceea îi retrag (uneori înainte de terminarea studiilor), angajîndu-i la post în alte zone, de unde, ulterior, sînt retrimiși în țara noastră ;

— cadrele serviciilor de spionaj ale unor țări mai puternice au cunoștințe surprinzător de amănunțite despre configurația unor orașe din țara noastră, în care reușesc să se orienteze foarte bine chiar la prima vizită ;

— a sporit pregătirea antiteroristă a majorității cadrelor și agenților de spionaj ;

— cîteva servicii de spionaj își specializează cadrele prin „cursuri de economie socialistă", indiferent de acoperirile sub care sînt trimise în țara noastră.

4. Paralel cu activitatea de culegere de informații și, de fapt, împletindu-se cu aceasta, în ultimii ani s-au intensificat și diversificat acțiunile de propagandă ostilă și diversiune ideologică desfășurate de cadrele de spionaj împotriva țării noastre, gradul de implicare al acestora sporind într-o proporție fără precedent.

Prin intermediul cadrelor de informații din secțiile politice, culturale și de presă, majoritatea ambasadelor occidentale au devenit adevărate centre ale propagandei antiromânești. A crescut numărul publicațiilor difuzate de ambasade, al filmelor și cărților care fie fac, pur și simplu, apologia modului de viață din Vest, fie denigrează în mod direct realitățile din țara noastră.

La recepții sau în discuțiile cu vizitatorii de ambasade, pe lîngă activitatea de culegere de informații, diplomații-spioni stimulează abil eventualele concepții ostile sau fisuri în educația interlocutorilor români. În activitatea de propagandă desfășurată împotriva țării noastre se folosesc și alte procedee — în general cunoscute—, dar au apărut și elemente de relativă noutate care indică o agresivitate sporită și o radicalizare a acțiunilor de acest gen, astfel :

— Persoane cunoscute cu atitudine ostilă sînt invitate frecvent la recepțiile organizate de diplomați, cadre de spionaj, unde sînt prezentate unor parlamentari ori altor oficialități aflate în vizită în țara noastră.

— Elementele care ajung în postura de „disidenți" — de cele mai multe ori create chiar prin acțiunile ambasadei — sînt uneori contactate de către diplomați, atît la domiciliul acestora, cît și în mașini purtînd steagurile american, francez etc. Cei ce fac greva foamei sînt încurajați „să reziste", li se fac fotografii și sînt căutați la telefon de cîteva ori pe zi, pentru a li se „susține moralul". În plus, acest gen de „publicitate" creează impresia că asemenea acțiuni se bucură de sprijinul oficial al unor puteri străine și încurajează și alte persoane să treacă la acte ostile deschise. Astfel acționează în special cadrele de informații de la principalele ambasade ale statelor N.A.T.O.

— Cadrele de spionaj din toate ambasadele exploatează orice incidente, creînd uneori adevărate stări de criză în relațiile bilaterale. În mod deosebit se remarcă ambasada israeliană care face caz de orice pretinse manifestări de antisemitism (articole pe care le interpretează în acest sens, demolarea unor lăcașuri de cult fără importanță, profanarea unor morminte de către huligani etc.) antrenează diplomați ai altor state, de ori-

gine evrei, organe de presă şi autorităţi guvernamentale, declanşînd în acest fel acţiuni în totală disproporţie cu incidentul în sine. Şi pe alte spaţii, ca urmare a acţiunilor unor cadre şi agenţi de spionaj — de regulă, prin intermediul unor organizaţii ostile din exterior — de la un simplu caz de reunire a familiei se ajunge la intervenţii pe linie de stat sau parlament.

— Unii spioni din ambasadele occidentale caută să cultive relaţii — în afară de purtători de secrete şi persoane de decizie — şi cu membri ai fostelor partide burgheze sau descendenţi ai acestora, încercînd să le reînvie iluzia puterii, iniţiind şi chiar finanţînd acţiuni antistatale prin intermediul lor, în majoritate de genul diversiunii ideologice.

— Deosebit de virulentă şi periculoasă pe linia acţiunilor de diversiune ideologică şi propagandă ostilă se remarcă a fi activitatea desfăşurată de cadrele şi agenţii care ne vizitează ţara sub acoperire de ziarişti, corespondenţi de presă şi ai posturilor de radio şi televiziune din străinătate.

Activitatea lor se desfăşoară de multe ori în strînsă legătură cu sprijinul şi sub controlul diplomaţilor. Uneori, acest aspect ia forme extreme. De exemplu, un corespondent al unui mare cotidian vienez, deşi venit pentru prima dată în Republica Socialistă România, s-a „documentat" exclusiv în contactele cu diverşi diplomaţi occidentali. În momentul cînd AGERPRES i-a propus un program de vizite şi contacte, acesta a refuzat, motivînd că „s-a documentat suficient". Întors la Viena a publicat mai multe articole profund ostile ţării noastre. Alţi ziarişti contactează corespondenţii permanenţi ai unor agenţii de presă străine, care le pun la dispoziţie informaţii denigratoare şi interpretări eronate ale unor evenimente.

În ultimul timp, o serie de ziarişti străini — indiferent de cetăţenie — înainte de a-şi începe activitatea pentru care vin în Republica Socialistă România, trec mai întîi pe la ambasada americană, unde studiază materialele elaborate de organismele de propagandă ale S.U.A. (care sînt profund implicate în activitatea de informaţii); cu această ocazie sînt îndrumaţi unde anume să se ducă în vederea documentării şi ce aspecte să caute. Alţii, dimpotrivă, se conformează programului sau nu fac nimic, dar, întorcîndu-se în ţara lor, scriu articole denigratoare. Din munca informativă a rezultat că unii

vin cu articole gata scrise şi trec prin ţara noastră doar pentru a avea credibilitate la cititori. Alteori fotografiază aspecte inofensive, dar comentariile sînt extrem de ostile. Au fost cazuri cînd nici nu au făcut fotografii, ci le-au primit de la diplomaţi.

Deşi în Occident presa este aşa-zis independentă, implicarea organelor guvernamentale nu poate fi ascunsă. Aspectul este susţinut de faptul că unii ziarişti străini cu activitate ostilă şi declaraţi indezirabili au fost ulterior incluşi în delegaţii oficiale venite în Republica Socialistă România.

Pentru a-şi masca activitatea, cadrele şi agenţii sub acoperire de ziarişti folosesc diverse procedee. Astfel, tot mai mulţi corespondenţi de presă, radio şi televiziune străini folosesc viza turistică pentru ascunderea calităţii lor reale şi, evident, ca să se sustragă controlului organelor de securitate. Sînt cazuri de ziarişti care intră în ţară doar cîteva ore sîmbăta după amiază ori duminica şi, pînă să fie alertat sistemul de securitate, îşi rezolvă sarcinile şi părăsesc ţara. Alţii înscenează provocări care evidenţiază experienţă serioasă în această practică. De exemplu, doi corespondenţi de televiziune străini s-au deplasat într-un port maritim şi au început să filmeze. Ignorînd faptul că în locul respectiv filmarea nu era interzisă, caporalul de schimb i-a invitat pe străini la P.C.T.F.; s-a dus unul din străini, al doilea rămînînd „să păzească" aparatele. În timp ce primul străin îl însoţea pe caporal (cu arma pe umăr), al doilea filma scena, ulterior secvenţa fiind difuzată de televiziunea respectivă, cu un comentariu privind „arestarea" ziaristului în cauză, deşi incidentul se încheiase după un minim de explicaţii.

Au existat şi situaţii cînd ziarişti-spioni au încercat atragerea la furnizarea de informaţii a unor cetăţeni români care s-au angrenat conştient în astfel de acţiuni. De exemplu, ziaristul occidental „*Brown*" şi-a creat relaţii neoficiale cu „*Dragoş*", cadru cu pregătire tehnică medie şi fotograf amator, asupra căruia a efectuat un studiu amănunţit, stabilind, între altele, că acesta era un element cosmopolit, obsedat de ideea de a emigra pentru a se „realiza profesional şi material". Străinul i-a stimulat dorinţa, promiţîndu-i sprijin pentru a părăsi ţara, urmînd ca, în schimb, „*Dragoş*" să culeagă in-

formații și să facă fotografii „cu caracter documentar" în locuri unde ziariștii nu au acces, inclusiv în obiectivul în care lucra. Datorită intervenției organelor de securitate, „*Dragoș*" nu a putut săvîrși nici una din faptele menționate, dar este de reținut că el acceptase să lucreze pentru străin.

De altfel, mulți ziariști se dovedesc a fi buni cunoscători ai procedeelor specifice activității secrete. Sînt instruiți cum să descopere sau să evite mijloacele muncii de securitate, știu cum să organizeze întîlniri conspirate etc. Unii schimbă hotelul după cîteva ore de la cazare sau desfășoară acțiuni de natură să-i sustragă supravegherii.

Există și alte aspecte ale activității desfășurate de serviciile de spionaj pe linia diversiunii ideologice ca, de exemplu: difuzarea masivă de literatură religioasă, lucrări ale unor transfugi sau autori occidentali cu vederi profund anticomuniste; scoaterea din țară a anumitor materiale pentru a fi difuzate la postul de radio „Europa liberă"; intervenții ale grupărilor de transfugi la guvernele unor state străine pentru rezolvarea „problemelor umanitare"; trimiterea de delegații ale diverselor culte care vizitează biserici, preoți, credincioși, împart „ajutoare" și stabilesc relații de corespondență în perspectivă; încercarea de a crea „disidențe" în rîndul cultelor, în ultima perioadă chiar în cadrul bisericii ortodoxe.

5. Se constată un grad sporit de implicare a serviciilor de spionaj străine în acțiuni de subminare a relațiilor și intereselor politice și economice externe ale Republicii Socialiste România (în special în domeniul comerțului internațional), precum și în organizarea și pregătirea de acțiuni teroriste.

Uneori amestecul serviciilor de spionaj este foarte evident. Astfel, pentru a submina vizita unui șef de stat străin în țara noastră, serviciul de spionaj al altei țări ne-a transmis, prin intermediul unor agenți dubli, pe mai multe linii, „informații" că împotriva înaltului oaspete s-ar pregăti un atentat. Acțiunea a fost atît de abil concepută, încît informațiile „se confirmau" și în străinătate și numai o activitate informativă susținută a evidențiat substratul acesteia.

Pe de altă parte, culegerea de informații economice secrete — una din preocupările de bază ale spionajului — este, implicit, o cale de slăbire a capacității economice a statelor

adverse, obiectiv ce depășește sfera strict economică a problemei, dobîndind aspecte politice evidente. Intenția de subminare rezultă dintr-o serie de situații, astfel:

— Serviciul de spionaj al unei țări occidentale a primit sarcini exprese să se implice în afacerile unor firme cu parteneri din Republica Socialistă România, să obțină informații și să desfășoare orice alte activități pentru a contribui pe această cale la slăbirea economiei noastre, iar cadrele de informații din atașatura comercială a altui stat „sfătuiesc" pe comercianții conaționali să nu mai facă afaceri cu parteneri români, întrucît piața „nu merită atenție".

— În anumite state vest-europene, comercianții care lucrează cu parteneri din țara noastră sînt tracasați sistematic de poliție sub diverse pretexte, încît unii au renunțat la afacerile cu Republica Socialistă România. Autoritățile din unele state au refuzat să dea aprobare firmelor ce doreau să deschidă reprezentanțe în Republica Socialistă România, deși în Occident comerțul este considerat o problemă particulară.

— Din dispoziția unor foruri guvernamentale — la intervenția serviciilor secrete — s-au sistat livrările de combustibil nuclear ori alte materiale, deși contractul fusese semnat, iar partenerul român deschisese acreditivul pentru plata acestora.

— Sub diferite acoperiri, mai multe cadre de informații au încercat, în țară și în străinătate, să determine diverși factori responsabili să acționeze pentru a „nu grăbi achitarea datoriei externe", insinuînd că acest lucru s-ar repercuta asupra nivelului de trai al poporului. În realitate, este o acțiune abilă și de amploare, inițiată în vederea creării unei stări de dependență a țării noastre față de diverse bănci occidentale sau organisme financiare internaționale aflate sub controlul S.U.A.

— Sînt servicii de spionaj care urmăresc atent afacerile unor întreprinderi de comerț exterior din țara noastră în scopul de a ne provoca prejudicii, chiar în situația cînd statele cărora le aparțin nu au interese comerciale directe în cazurile respective. De exemplu, un serviciu de spionaj, obținînd informații că o întreprindere românească a cumpărat din Asia cauciuc natural pe care l-a revîndut în Singapore — gen de afacere curentă în comerțul internațional —, a transmis informația respectivă partenerului asiatic, iar acesta a intentat acțiune de arbitraj, a cerut daune etc.

— Ca și în alte cazuri, culegerea de informații economice și alte activități ale cadrelor și agenților de spionaj ce pot duce la prejudicierea intereselor țării noastre sînt uneori coordonate după o concepție unitară. Astfel de acțiuni concertate desfășoară, de exemplu, diplomații — cadre sau agenți de spionaj — ai țărilor din Piața Comună.

Implicarea anumitor servicii de spionaj în organizarea, pregătirea și chiar executarea de acte teroriste nu este o problemă nouă, dar continuă să fie de stringentă actualitate. Au fost situații cînd cadre sau agenți de spionaj aflați sub acoperire de diplomați au facilitat introducerea de armament în țară, folosindu-se de imunitățile acordate, iar unele elemente suspecte de terorism s-au dovedit a avea instruire tipică pentru cadrele de informații.

Participarea serviciilor de spionaj la acest gen de acțiuni este de netăgăduit în cazul țărilor care practică terorismul de stat, cum sînt, de exemplu, Libia și Israelul. În cazul ultimului, se reține tendința periculoasă de a acționa în așa fel încît suspiciunea să cadă asupra altui stat, în special din rîndul țărilor arabe, care au și între ele o serie de divergențe ce ar putea explica astfel de acțiuni.

6. În altă ordine de idei se remarcă faptul că **teritoriul Republicii Socialiste România devine tot mai mult un teren de confruntare între diverse servicii secrete.** Astfel, serviciul de spionaj israelian — pe lîngă faptul că încearcă să obțină date despre relațiile noastre cu țările arabe — desfășoară activități de penetrare și culegere de informații privind reprezentanțele lor și mai ales grupările de studenți arabi. De asemenea, mai multe servicii de informații arabe își urmăresc reciproc conaționalii, fac recrutări din rîndul lor, pun la cale acte de compromitere, iar unii au chiar intenții de a-i lichida pe cei descoperiți că lucrează pentru adversar.

Serviciile de spionaj din statele aparținînd N.A.T.O. desfășoară — prin intermediul cadrelor și agenților proprii aflați în țara noastră sub diferite acoperiri — acțiuni de informații împotriva altor state, în primul rînd a celor socialiste. S-au semnalat întîlniri cu rețeaua informativă din alte țări sau încercări ale acesteia de a transmite mesaje în Occident, telefonic, prin poștă sau prin intermediari.

Capitolul III

Sarcini ce revin aparatului de contraspionaj pe linia cunoașterii și neutralizării acțiunilor de informații împotriva țării noastre

DUPĂ CUM SE REMARCĂ — PE fondul continuării folosirii unor mijloace, metode și procedee clasice — în activitatea serviciilor de informații străine se evidențiază elemente de adaptare sau chiar de noutate, care trebuie să se regăsească și în activitatea de contraspionaj pe toate liniile de muncă.

În vederea îndeplinirii ordinelor conducerii Departamentului Securității Statului, programelor de măsuri și instrucțiunilor de muncă, în fața aparatului de contraspionaj stau următoarele sarcini :

— Cunoașterea metodelor, mijloacelor, procedeelor și modului de acțiune ale serviciilor de spionaj, în general, și, concret, ale serviciului de informații pe linia căruia lucrează fiecare compartiment sau cadru de contraspionaj.

— Stabilirea cît mai exactă a informațiilor căutate, domeniilor și persoanelor vizate de fiecare serviciu de spionaj, pentru a putea organiza cu anticipație măsuri de prevenire, cunoaștere și documentare a acțiunilor acestuia.

— Îmbunătățirea în conținut a dispozitivelor specifice de cunoaștere a mișcării străinilor, de controlare și anihilare a preocupărilor ostile ale cadrelor și agenților de spionaj aflați în țara noastră sub diverse acoperiri și ale legăturilor lor din rîndul cetățenilor români, concomitent cu închiderea canalelor de scurgere a secretelor.

— Paralel cu atragerea la colaborare a unor persoane loiale și care prin pregătire, loc de muncă și cerc de relații, să

trezească interesul cadrelor și agenților de spionaj, este necesar să se acționeze energic pentru îndepărtarea din rețea și, după caz, luarea în lucru a surselor ce au desconspirat sau trădat.

De asemenea, pentru a realiza sarcinile de penetrare a serviciilor de informații, trebuie acționat mai susținut pentru recrutarea de străini, îndeosebi cadre și agenți de spionaj.

— Rețeaua de contraspionaj trebuie formată cu răbdare, pentru a învăța să observe, să culeagă informații fără a pune întrebări, să se facă „utilă" spionilor, să știe să se ferească de provocări sau alte procedee folosite pentru depistarea ei și să nu furnizeze date a căror divulgare ar produce prejudicii. La nevoie, anumite persoane din rețea trebuie să se lase „recrutate", iar în unele cazuri să fie continuată legătura cu persoanele care au trădat, ceea ce impune însușirea procedeelor de muncă cu agenții dubli.

— O atenție specială trebuie acordată verificării rețelei de contraspionaj, mai ales dacă se află în contact direct cu cadre sau agenți de spionaj, iar în anumite situații, măsurile de verificare să fie comparabile cu cele dintr-un dosar de urmărire informativă.

— Adaptarea și perfecționarea celorlalte mijloace ale muncii — filaj, tehnică operativă etc. — cunoscute de serviciile de spionaj, care știu să le depisteze și chiar să le folosească împotriva noastră, desfășurînd activități de natură să ne pună pe piste false. Acestea trebuie folosite cu multă ingeniozitate, pe momente operative, în locuri și împrejurări în care cei urmăriți nu se așteaptă.

— Folosirea curentă — cu aprobările prevăzute de ordine — a unor metode și procedee calificate : combinații, legende, jocuri operative, acțiuni de dezinformare, trimiterea spre suspecți a unor ofițeri de securitate ca „străini" etc. și renunțarea la activități de rutină care, pe lîngă faptul că nu clarifică majoritatea cazurilor, le pot și desconspira.

— Îmbunătățirea activității de analiză a informațiilor, datelor și indiciilor obținute în activitatea de contraspionaj, pentru a putea depista activitatea reală a suspecților și a o distinge de acțiunile de derutare pe care le desfășoară frecvent aceștia.

— Este necesar ca în condițiile în care majoritatea deplasărilor efectuate de diplomați în teritoriu constituie misiuni informative sau cu caracter diversionist, fiecare asemenea prezență în zona de responsabilitate să fie considerată de toate compartimentele securităților județene un eveniment deosebit. Aceasta reclamă selecționarea și pregătirea în vederea interpunerii de surse valoroase bine verificate, utilizarea mai activă a mijloacelor speciale în timpul contactelor cu legăturile lor din rîndul autohtonilor, precum și a percheziţiilor secrete la locurile de cazare.

— Măsuri calificate și ofensive de control se impun a fi întreprinse asupra activității lectorilor, doctoranzilor, cercetătorilor și studenților străini, în vederea identificării și neutralizării cadrelor și agenților de spionaj care, sub aceste acoperiri, desfășoară activități informative, de curierat, diversiune ideologică, de propagandă ostilă și emigraționistă.

— În același timp este necesar să se acționeze cu mai multă fermitate pentru depistarea, luarea sub control sau anihilarea eventualelor canale de legătură folosite de elemente ostile din rîndul turiștilor străini pentru introducerea sau scoaterea din țară a materialelor cu conținut dușmănos.

— Reanalizarea permanentă a bazei de lucru, avîndu-se în vedere, în primul rînd, purtătorii de secrete și persoanele care se deplasează în exterior, cele care la locurile de muncă din țară vin în contact frecvent cu cadre sau agenți de spionaj ori au rude sau relații în străinătate.

Pentru conturarea cît mai realistă a bazei de suspecți în raport cu situația operativă tot mai complexă pe profil, în spiritul ordinelor conducerii Departamentului Securității Statului, aparatului de contraspionaj îi revine obligația să întărească controlul specific asupra foștilor condamnați pentru spionaj sau trădare, a celor ce au făcut parte din cercurile apropiate unor legații străine, precum și a descendenților lor.

— Stabilirea priorităților pentru fiecare etapă și concentrarea forțelor pe cazurile unde se conturează activități de spionaj-trădare, care, în anumite faze, trebuie controlate 24 ore din 24, pentru a surprinde și documenta momentele importante, care uneori nu durează decît cîteva minute.

— Îmbunătățirea cooperării cu unitățile speciale pentru a obține date relevante privind activitatea suspecților în exterior.

— În condițiile permanentei întineriri a aparatului de contraspionaj și, potrivit indicațiilor și orientărilor date de comandantul nostru suprem, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, se impune îmbunătățirea substanțială, pe toate planurile, a pregătirii politice, profesionale și de cultură generală a cadrelor. În acest scop, procesul de instruire trebuie să asigure atît însușirea temeinică a prevederilor ordinelor, instrucțiunilor și programelor de măsuri, cît și generalizarea experienței pozitive.

CUPRINS

Redactor : lt. maj. STANCU VICTORIA
Tehnoredactor : plut. maj. CÂRSTOIU DAN

Comanda nr. 037440 Dat la cules : 19.12.1988
R.M. nr. 02 Bun de tipar : 20.01.1989
Lucrarea conţine 32 pagini